

Liz Fällman

Aktivisterna som beväpnar Ukrainafrenten

Ur *Flamman* 29/1 2026

På Fria Ukrainas plats kan Gunnar Hökmark och gamla trotskister skaka hand åtminstone tills det blir fred.

I källargångar under Kupjansk förs ett utnötningskrig mot ryska drönare och artilleri. I Stockholm förs en annan strid: om vänsterns rätt – och skyldighet – att stödja ett land som slåss för sitt självbestämmande, även med vapen.

44-åriga Vadim Sova skriver till *Flamman* på Whatsapp, översatt av Google. Han skickar bilder på beväpnade män i trånga, dunkla krypin, dit små strålar dagsljus tränger genom kamouflagenäten.

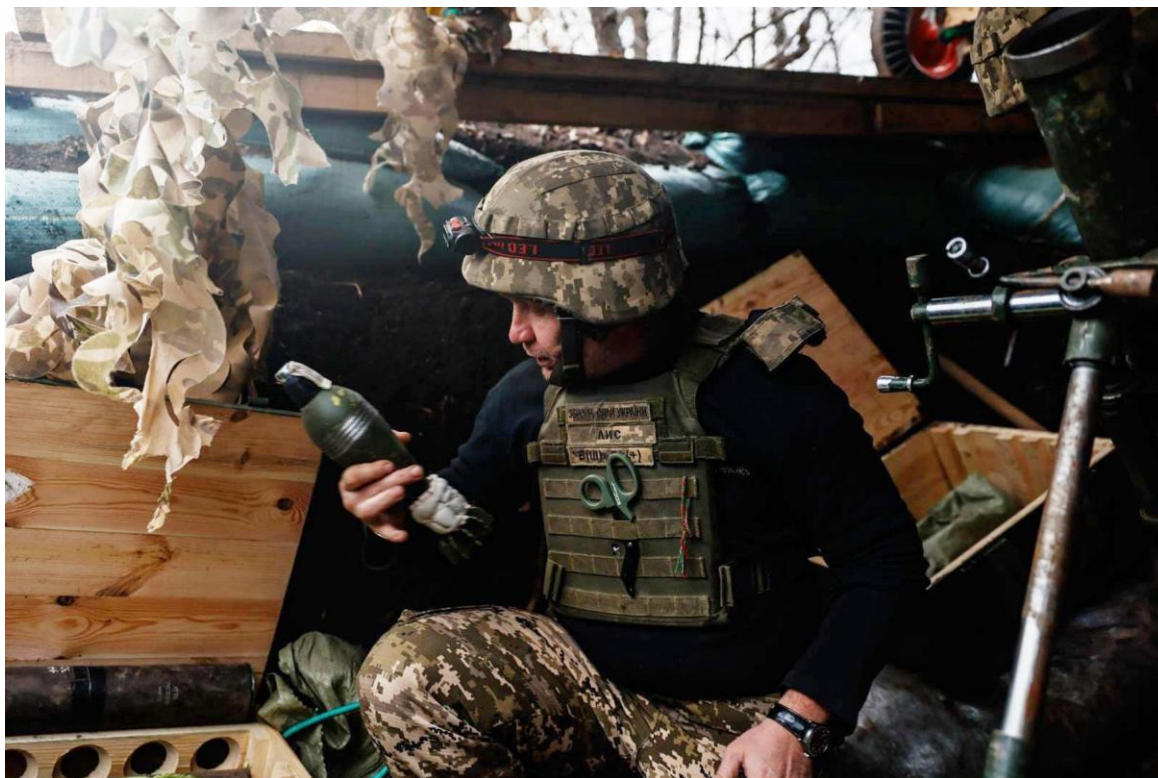
”Vi bor i källare och andra rum under mark, när vi inte sitter på eldgivningspass. Jag är i stan hela tiden, att förflytta sig är bara möjligt i dåligt väder. Ryska drönare finns överallt i skyn. Artilleri och målsökande bomber skadar konstant våra kanonpositioner, broarna över floden, och själva staden.”

Järnvägsknutpunkten Kupjansk är med sina 26 000 invånare den största staden längs floden Oskil, tolv mil öster om Kharkiv. Här har Ukrainiska arméns [43:e brigad](#) kört fast i ett segdraget krig mot ryska attacker i ett års tid – och möter [allt färre](#) tunga pansarfordon, till förmån för fler mindre grupper soldater på motorcykel och fyrhjuling, och de [kabelstyrda drönare](#) vars fiberoptiska sladdar numera täcker slagfälten [som spindelväv](#). Vadim har varit här sedan i somras.

I Kiev har vinterns [allt tätare](#) drönarattacker riktat in sig på energi och infrastruktur. Trapphus i huvudstaden har [frusit igen](#), och över en miljon invånare har lämnats utan el och värme – likaså [parlamentsbyggnaden](#). På vissa håll har temperaturen samtidigt nått minus 15.

Utanför ryska ambassaden på Kungsholmen i Stockholm har människor samlats på Aktionsgruppen Ryssland ut ur Ukrainas onsdagsdemonstration än en gång, trots tung blötsnö. Flera fack finns på plats, gammelmoderaten [Gunnar Hökmark](#) håller tal, och ukrainska nationalsången – framförd av operasångaren Ulf Bergström – får luften att skälva av vibrato.

En annan krigsmakt hägrar också i bakgrunden. Under årets första veckor har det blivit ovanligt svårt att nämna Ryssland utan att samtidigt nämna USA.

Eldgivning. En av Vadim Sovas soldatvänner studerar en granat. Foto: Privat.

– På bordet ligger just nu inte enbart frågan om Grönlands öde. Där ligger också stödet till Ukraina. Ytterst handlar det om den stores rätt att ta vad den vill ha, med alla medel, inklusive ockupation och krig. Imperialismens fula ansikte, säger Akademikerförbundets ordförande Heike Erkers i sitt tal.

– Nato är inte längre den ”trygga försäkring” vi gick med i när vi lämnade vår alliansfrihet. USA är inte längre att lita på.

Efter att det skanderats mot ambassaden sluter Flamman upp på lunchrestaurangen [Typ](#) i DN-skrapan, tillsammans med [Ukraina-solidaritet](#) – ett nätverk för ”ovillkorligt stöd åt det ukrainska befrielsekriget”, men som specifikt stödjer Ukrainas vänster och arbetarrörelse.

Ingen runt bordet anser att USA går att lita på. ”From Ukraine to Palestine, occupation is a crime” är ett favoritslagord, och målet är att samla en bred svensk vänster för Ukrainas sak. Flera av gängets grundare, däribland [Jan Czajkowski](#), har dock sin bakgrund inom trotskistiska Socialistisk politik – men han [slutade skriva](#) för deras tidning Internationalen 2022, efter att [SP:s styrelse](#) uttalat sig om hur ”båda sidor hetsat till krig” samma dag som Ryssland invaderade.

– Som anti-stalinistisk vänsteraktivist har jag svårt att förstå kamrater som inte vill stödja Ukrainas rätt att försvara sig, säger Tuva-Stina Lindén, en av SP:s grundare.

– En demokratisk utveckling i Ukraina skulle betyda mycket för hela Europa.

Hon får medhåll från Ulla Ronkainen.

– Jag har också varit pacifist och fredsälskare. Men man kan inte älska freden så mycket att man låter sig våldtas.

De skämtar om att det är en ganska hög medelålder på skaran. Utrikespolitiskt engagerade unga syns nog oftare på Palestinademonstrationer, är gruppen ense om – åtminstone de utan personlig koppling till Ukraina. Varför är de inte lika säkra på.

– Regeringen pratar redan mycket om och gör mycket för Ukraina, gissar Ulla Ronkainen. Flera vid bordet instämmer:

– De flesta uppfattar nog det som att alla redan är för Ukraina i Sverige. Att det inte behövs, säger Jan Czajkowski.

– Nej, precis. Jag tror ju inte att det finns många ryssvänner bland Palestinavänner, säger Erik Dahlrot.

Mellan februari 2022 och 2025 har Sverige skickat [62 miljarder](#) kronor i [militärt stöd](#), plus 9 miljarder humanitärt. [55 procent](#) av svenskarna vill skicka mer vapen till Ukraina, och stödet är högre bland äldre – som också är mest negativt inställda till att ge upp territorium för fred.

Finns det något konkret Ukraina-solidaritet vill få regeringen att göra?

– Vi kan ju alltid skicka mer. Europa lägger fortfarande [mer pengar](#) på [rysk gas](#) än på ukrainskt bistånd, påminner Ulla Ronkainen – en import EU nu lovat att [sluta helt](#) med innan hösten 2027.

Just delar av 43:e brigaden ska bland annat ha tagit emot svenskt [Archer-artilleri](#) – dock inte Vadim Sovas enhet, vad han känner till.

”Men just mitt luftvärnsbatteri får mycket god hjälp av den svenska föreningen Ukraina-solidaritet, via den ukrainska organisationen Sociala rörelsen”, skriver han till Flamman.

”Tack vare donationer har de köpt in en bil och värmeisolerande kamouflagedräkter till oss. Vi är väldigt tacksamma för våra svenska vänner, men behöver fortfarande fler saker. Just nu främst drönardetektorer, Starlink-terminaler [som görs av Elon Musks SpaceX], och antidrönarvapen som skjuter nät.”

Under 2025 har Ukraina-Solidaritet donerat över 179 000 insamlade kronor via dem, både till 43:e brigaden och järnvägsfackligt aktiva som strider på andra håll. Den senaste insamlingen gick till [drönarbatterier](#) för 7 200 kronor. Erik Dahlrot berättar att de flesta brigader får stöd och utrustning direkt från olika yttre källor:

– Ukrainska armén var dåligt utrustad av staten från början, men inte heller lika hårt centraliserad som många länders arméer. De slåss så klart gemensamt, men brigaderna är mer självständiga, och får ett rätt unikt stöd från lokalbefolkningen där de kommer från.

Gruppens huvudkontakt i Ukraina har hela tiden varit [Vitalii Dudin](#), tidigare ordförande i [Sociala rörelsen](#). Till att börja med gick pengarna till organisationens politiska verksamhet, men sedan något år tillbaks har Vitalii börjat samla in materiella önskemål från medlemmar och kontakter vid fronten.

Vadim Sova har hunnit jobba med mycket innan han blev soldat, från lågavlönad kvällskurslärare till ”strandvakt” och byggarbetare, men det var 2018 på en fabrik som tillverkade keramikplattor som han först fick facklig utbildning av Sociala rörelsen.

”Det är en organisation för ukrainska demokratiska socialister, som jag”, skriver han.

- En ukrainsk soldat kan ha en hjälm från Tyskland, en skyddsväst från Sverige, varma vantar från Polen och så vidare, fortsätter Losita Garcia.
- De behöver verkligen hjälpen, just den vi skickar, även om man tänker att det skulle vara en droppe i havet.

Juridiskt har det aldrig varit något strul för dem att skicka pengar till Ukraina.

- Vi har aldrig frågat någon, men ingen har heller haft synpunkter. Börjar man däremot skicka ned granater tror jag det behövs specialtillstånd, säger Jan Czajkowski.

Anders Wettemark berättar att han däremot minns att det var ”mycket svårt” för Föreningen Syrien-Sverige att skicka humanitär hjälp, i form av pengar till Vita hjälmarna och ”informella” projekt för kvinnors rättigheter, ned till Syrien under inbördeskriget:

- Pengarna frös inne långa perioder innan vi fick loss dem. Det var mycket hårdare kontrollerat.

När Vadim pratar om tiden då den ukrainska armén ”monterades ned” pratar han om ”det korrupta [Leonid Kuchma-styrets](#) tid, under födelsen av oligarkisk kapitalism i Ukraina”. Precis som [högerextrema armébataljoner](#) har landets [omfattande korruptionsproblem](#) varit ett favoritämne för dem som velat minska biståndet – som [Sverigedemokraterna](#) ville 2022.

Det finns verkligen ett behov av en arbetarrörelse [i Ukraina], de har ju egentligen aldrig haft någon.

Jan Czajkowski diskuterar hellre [anarkistiska](#) enheter [vid fronten](#); en ”inte obetydlig kraft” i kriget. Men Ukraina-Solidaritet vill inte heller skönmåla läget, eller låtsas som att de stödjer ett perfekt land. Just därför engagerar de sig nu och inte sedan, säger Erik Dahlrot:

- Gunnar Hökmark är en duktig talare, men när det blir fred kommer vi inte stå på samma sida längre. När Ukraina väl blir fritt kommer ju storföretag från väst vilja slå klorna i deras rikedomar, och han kommer troligen att vara helt för den utsugningen, menar han.
- Ska vi kunna hjälpa Ukraina då måste vi bli aktiva nu: i kampen för deras nationella självbestämmanderätt.

De pratar om hur landets [antikorrupsionsmyndighet](#) hamnade under direkt politisk kontroll i somras, vilket möttes av [jätteprotester i Kiev](#), men samtidigt att man på flera håll [lyckats jobba mot](#) korruptionen när viljan funnits.

- Och där har Sociala rörelsen [varit viktiga](#), påminner Ulla Ronkainen.
- Det finns verkligen ett behov av en arbetarrörelse, de har ju egentligen aldrig haft någon. Att hjälpa till att bygga det tror jag är otroligt viktigt, säger Losita Garcia.

Anders Wettemark instämmer, och tillägger:

- Det kontaktnät vi skapat har en viktig funktion. Att vi kommer från vänstern utanför Ukraina, där människor har rätt olika uppfattningar, gör också att vi har en särskild uppgift.

Att utbrytningar till vänster om gruppens ”idol” [Jonas Sjöstedt \(V\)](#), som [Solidaritet](#) och [Framtidens vänster](#), vill avsluta all svensk vapenexport inklusive till Ukraina tycker de är ”sorgligt”.

- Jag vet inte om de tänkt igenom vad det innebär. Både vad det skulle skapa för problem där, men också ifall det blir konstigt att samtidigt vilja stödja befrielseörelser på andra håll i världen, reflekterar Erik Dahlrot.
- Ja, det är inte heller en konsekvent pacifism, menar Jan Czajkowski.

– Man pratar inte på samma sätt om Palestina. Och jag tror inte heller någon hade sagt emot om Venezuela konfronterat USA militärt nu.

Lästips

Det finns ett stort antal länkar inbakade i texten ovan. Här följer fler som har anknytning till de frågor som tas upp i artikeln (i flera av texterna finns dessutom fler länkar).

[Om Sotsialnyi Ruch \(intervju\)](#) (2023)

Vänstern och Ukraina

[Debatt om Ukraina-kriget i Internationalen](#) (mars 2022)

Jan Czajkowski: [Den svenska vänstern och kriget i Ukraina - artikelsamling](#) (mars 2024)

Bill Fletcher, Jr & Elly Leary: [Hitta rätt inom vänsterns debatt om Ukraina](#) (december 2022)

Chris Maisano: [Vad säger den europeiska vänstern om Ukrainakriget?](#) (maj 2023)

P. Mason: [Tulsi och trotskisterna ägnar sig åt svindel medan Kyiv brinner](#) (januari 2026) NY

D T McKinley: [Internationalism och kriget i Ukraina – hyckleriet i delar av vänstern](#) (juli 2023)

[Jonas Sjöstedt om kriget i Ukraina 2022-23](#) (mars 2024)

Intervju med Jonas Sjöstedt och Li Andersson (finska Vänsterförbundet):

[Europaparlamentariker om extremhögerens misslyckande i Nordeuropa](#) (november 2024)

Murray Smith: [Rysslands krig i Ukraina och den europeiska vänstern](#) (juli 2023)

[Kritiska synpunkter på de 105:s upprop](#). Artikelsamling (april 2025)

Hans Ödman: [Författaren Lena Andersson om Ryssland och kriget i Ukraina](#) (oktober 2025)

J Czajkowski & H Ödman: [Kritik av debattinlägg om Krig och fred](#) (november 2025)